

Ik zie niets

Oude man:

Liepen we in het aardedonker naar huis, mijn broer en ik. We hadden wel iets op, dat zal ik niet ontkennen. Nog even een borrel genomen in het café van Ome Sake. Na een dag hard werken, hadden we dat verdiend, vonden wij. Een beetje wankel ter been verplaatsten wij ons over hobbelige wegen richting huis. Er was amper maanlicht, mijn broer was een vage schim in de mist, maar als ik afging op het geluid van zijn klompen, dan wist ik dat hij niet ver weg was. Zo liepen wij in het holst van de nacht na een lange dag zwijgend achter elkaar aan. Het duurde eeuwen, leek het wel. Ik wilde niets liever dan slapen. Het liefst had ik mij ter plekke op de grond laten zakken en mijn ogen dichtgedaan. Maar ik liep door. Ik probeerde me te concentreren op het geluid van de klompen.

Niet ver van ons huis kwamen wij Jacob en Jopie tegen, Jopie was niet helemaal goed, hij liep een beetje krom met zijn tong uit zijn mond. Jopie Tong noemden wij hem daarom. Jacob was humeurig en schreeuwde Jopie toe dat hij niet zo moest treuzelen, daarop antwoordde Jopie iets wat wij niet konden verstaan. Maar dat was niet zo gek. Met die tong. Eenmaal aangekomen bij ons huis, probeerden wij zo zacht mogelijk naar binnen te gaan. Dat had wel enige voeten in de aarde, maar het lukte ons uiteindelijk de kleine kamer te bereiken. Blijkbaar was de enige olielamp die wij hadden, gedoofd. De rest van de familie lag al te slapen.

Zie jij iets? vroeg ik aan mijn broer. *Wat zeg je?* fluisterde hij. *Zie jij iets?* vroeg ik weer. *Ik versta je niet,* fluisterde hij opnieuw. *ZEI je iets?* Hij greep me vast. *Ja, ik vroeg: Zie jij iets?* Mijn broer struikelde op dat moment over een paar klompen. Welke idioot had die daar laten staan? Ergens hoorden wij gekreun, maar van wie het gekreun kwam, dat was niet duidelijk. Er lagen daar achttien kinderen. Wie

wie was, was in het licht al moeilijk vast te stellen, laat staan in het donker.

Negen meisjes en negen jongens. In de leeftijd van 8 maanden tot 21 jaar. En dan wij tweeën nog, de oudste jongens van het gezin. De jongens heetten Jan, Kees, Klaas, Evert, Sijmen, Lammert, Bertus, Cornelis, Japie, Gerard en Hendrik. Alle meisjes heten Grietje, met een nummer erachter. Grietje Een t/m Negen. Mijn ouders waren niet zo goed in meisjesnamen. Grietje Negen was de enige die nog moeite had om haar naam zelf uit te spreken.

Mijn broer lag languit op de grond. Dat voelde ik, want hij lag met zijn hoofd op mijn voeten. Nee, we hadden het niet breed. *Au*, fluisterde hij. Inmiddels was er gerommel ontstaan in een van de bedstede's, *Wat is er aan de hand*, hoorde ik iemand zeggen. *Wie is daar?*, vroeg ik. *Gerard hier*. Gerard was mijn een na oudste broer, groot en stoer en onder de wonden. Gerard werkte in de hangen, daar haalde hij haring door een bak met pekel. Die pekel had zijn huid weggevreten en diepe wonden geslagen.'s Nachts likte hij eraan. Mijn moeder had het hem zo vaak verboden, maar hij kon er niet van afblijven. Hij was verslaafd geraakt aan de smaak van het zout.

Wat doen jullie? fluisterde Gerard. *We doen ons best overeind te blijven. We proberen jullie niet wakker te wakken. Wat is er met die olielamp gebeurd en waarom staan hier klompen?* Terwijl ik dit vroeg stootte ik mijn been aan een stoel, of misschien was het een tafel, het maakte in ieder geval kabaal genoeg om nog meer mensen wakker te maken. *Wat is daar aan de hand?* hoorde ik een meisjesstem zeggen. *Het is niets, er is niets, ga slapen, 5!* Beet ik de stem toe. *Ik ben Griet 3 en doe alsjeblieft een beetje rustig*, ze zeggen dat de *Botters* vannacht binnen zullen komen, over een paar uur kunnen wij gewekt worden om te spieten!

Nu was ook een kleine wakker geworden en begon te huilen, aan de uithalen te horen, moest het wel nummer 9 zijn. Plotseling voelde ik achter mij een

arm, ik schrok en stootte voor de tweede keer mijn been. *Lammert hier, wat doen jullie? Jullie maken Vader en Moeder nog wakker, ga slapen en snel.* Dat zouden wij graag gedaan hebben, niets liever, we zijn ermee bezig, zal ik maar zeggen. Hete adem in mijn gezicht. *Het is Cornelis, de Grieten zijn overstuur, de helft van de jongens is wakker, hebben jullie nu je zin? Nog even en de vrouwen moeten gaan spieten, zoek een slaappleats en houd jullie monden.* Au. Er staat iemand op mijn teen. En daar gaat nummer 9 weer. Inmiddels zijn ook Vader en Moeder wakker, ik hoor Vader's zware adem en moeder's hysterische hoest. *Wie zijn daar en wat doen jullie?* vraagt hij boos. *Wij zijn het, je kinderen, achttien in totaal en wij doen niet veel, we zoeken ons bed,* probeerde ik boven het gekrijs van Griet 9 uit te komen.

Inmiddels begon mijn zicht een beetje aan het donker te wennen en in de schemer zag ik hoe mijn moeder een poging deed 9 te vinden, waarbij zij tegen Cornelis opbotste die Lammert met een elleboog in zijn gezicht sloeg, die op zijn beurt zich aan Vader vastgreep. Die viel vervolgens op een paar Grieten, die begonnen te gillen en de bedstede's uitrolden. Dit alles bij elkaar had mijn twee broers, de tweeling Kees en Klaas, die altijd overal doorheen sliepen, gewekt en dan had je de poppen aan het dansen, als je die twee midden in de nacht wakker maakte uit hun slaap. Onmiddellijk begonnen zij samen te vechten en voelde ik nu van alle kanten armen en benen door de lucht. Kees sloeg Klaas, Klaas raakte Lammert, Lammert duwde Gerard, Gerard haalde uit naar Japie, Japie viel over Evert heen, die met zijn val Cornelis raakte, Moeder leek niet meer bij te komen uit haar hysterische hoestbui, Vader kreeg amper lucht en de Negen Grieten gilden alsof hun leven ervan af hing. *Laat die Bidders komen,* smeekte ik, terwijl een vuist met volle vaart mijn linkeroog raakte. Even zag ik lichtjes. Toen was het stil. Eindelijk.